

Intézeti beszámoló 2017

A 2017-es évben Intézetünk elsősorban az alapkutatói, alkalmazott kutatói, fejlesztéspolitikai és tudományszervezési tevékenységre fókuszált. Az előző évben elindított kutatói programok (NGYSZ, PAHRU) továbbvitele mellett sikerült egy új, nagyobb léptékű programot is elindítani a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével közösen, amely a teljes romániai magyar pedagógustársadalom helyzetének és meglátásainak felmérésére és szakmai elemzésére irányul. Emellett fontosnak tartjuk kiemelni, hogy több együttműködési, illetve térségi pozícionálási program révén tovább erősödött a térségi szakmai intézményekkel való kapcsolat (PAHRU, RMPSZ, HKFK, Csíki Magánjavak, Felcsík Kistérségi Társulás). Szintén a 2017-es évben jelent meg az Intézetünk kiadványsorozatának új koncepció szerint összeállított kötete, amely a romakutatások szakmai eredményeit foglalja össze (Tegnap és ma. Romakutatások a székelyföldi térségben. Szerkesztette: Biró Z. Zoltán, Jakab Judit. Státus Könyvkiadó, Csíkszereda, pp.340).

Az Intézet keretében zajló szakmai munka tevékenységi témakörök szerinti bemutatása:

1. Alapkutatások és alkalmazott kutatói programok végzése.

Témakör: a térség aktuális társadalmi folyamatainak elemzése kulturális antropológiai, szociológiai, társadalomtörténeti módszerekkel.

1.1.

Két anyaggal sikerült bővíteni a szakmai összegzések tárházát (Vidék és Társadalom Program) Intézetünk 25 évnyi kutatásai alapján. Az első szakmai anyag a térségi roma kutatások fontosabb eredményeit összegzi és ugyanakkor az Intézetünk kiadványsorozatának 2017-ben megjelent kötetanyagát is képezi (Tegnap és ma. Romakutatások a székelyföldi térségben. Szerkesztette: Biró Z. Zoltán, Jakab Judit. Státus Könyvkiadó, Csíkszereda, pp.340).

A második szakmai anyag a térségi oktatás témakörének kutatói eredményeit és tereptapasztalatait összegzi (<http://www.kamintezet.ro/?q=node/95>). Szintén ebben a témakörben készítettük el a kiadványsorozatunk következő kötetének koncepcióját is.

1.2.

A csíkszeredai Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvánnyal való hat éves együttműködés keretében ebben az évben is folytatódott a térségi agrárinnovációs folyamatok elemzése, az elemzési eredmények térségi szakmai tematizációja, valamint publikációk készítése. A rurális térségi **agrárinnovációs folyamatoknak** elemzése témakörében ebben évben az 5. témakör elemzésére került sor. A kutatói eredményeket a székelyföldi agrárinnovációs folyamatok kutatására irányuló programsorozat ötödik kötete tartalmazza: **A**

generációváltás esélyei. Agrárvállalkozók innovatív szerepe a székelyföldi térségben (szerkesztette Biró A.Zoltán, Magyar Ferenc, Státus Kiadó, Csíkszereda, 2017).

1.3.

Az Intézet munkatársai ebben az évben is meghatározó szerepet vállaltak „**A média hatása a gyermekekre és fiatalokra**” című térségi programban. A Sapientia EMTE keretében szervezett, BA, MA hallgatókat is magába foglaló Munkacsoport vezetője Biró A. Zoltán. Ebben az évben a kétévente megismétlődő székelyföldi survey kutatás nem csak új témakörökkel, hanem a Partiumban és Közép-Erdélyben szervezett adatfelvétellel is bővült. A programsorozat hetedik kiadványa Biró A. Zoltán és Bodó Julianna szerkesztésében jelent meg („**Eszközök és tartalmak. A média hatása a gyermekekre és fiatalokra**” Státus Kiadó, Csíkszereda, pp. 226).

1.4.

Folytattuk a térségi modernizációs folyamatok elemzése keretében indított, mélyinterjú adatfelvételre alapozó kutatási munkát, amelynek tárgya a **térségi helyi vezetők** fejlesztéspolitikai és közösségépítő szerepének kutatása. Ennek keretén belül sikerült zárni Domus Csoportos Kutatási programot (Helyi elitek szerepe a helyi fejlesztésben. Témavezető: Dr. Biró A. Zoltán. Munkatársak: Sárosi-Blága Ágnes, Dr. Székely Kinga Katalin, Silló Ágota), amelyhez Intézetünk biztosította a módszertani és szakmai logisztikai háttérrel, eszközparkot.

Továbbá Intézetünk munkatársa, Sárosi-Blága Ágnes ebben a témakörben végzi doktori kutatását a Felcsík kistérségben. 2017-ben *Rurális elitek fejlesztésekhez való viszonyulása egy székelyföldi térségben* címmel közölt tanulmányt a csíkszeredai Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány által kiadott PRO SCIENTIA RURALIS 2016. 4. számában (<http://psr.pahru.ro/images/psr/2016IV/PRS-16-4-171-179.pdf>)

1.5.

A munkamigráció kutatása terén ebben az évben sikerült kibővíteni az alapkutatási modult új témakörök és célcsoportok bevonásával. Intézetünk munkatársa, Dr. Bodó Julianna ebben a témakörben publikált az ANTRO-PÓLUS új számában (2017.1) *“A nők szerepe a székelyföldi munkamigráció társadalmi folyamatában”* címmel. A folyóirat anyaga az alábbi linken érhető el: [antro-pólus \(2017/1\)](#)

2. Az Intézet társadalmi és tudományszervezési szerepvállalása

2.1. Az intézet közreműködésével szervezett rendezvények

Az év folyamán öt alkalommal szerveztünk konferenciát és műhelyjellegű nyilvános szakmai kerekasztalt részben térségi és térségen kívüli partnerintézményekkel, illetve intézeti keretben.

- **Műhelykonferencia: Helyi elitek vidékfejlesztési szerepe.**
Csíkszereda, 2017. március 21.
- **Társadalom a térben Doktorandusz konferencia.**

2017. április 10.

- **Intézetünk PEDAGÓGUS – ISKOLA –TÁRSADALOM címmel szervezett konferenciát a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatához kapcsolódva.**
2017. november 29.

2.2. Rendezvények, amelyeken intézetünk munkatársai részt vettek

- 2017. április 22-23-án zajlott a Sapientia MTE csíkszeredai Karán az „Idegen” témakörben szervezett nemzetközi konferencia. Az Intézet szakmai munkájához kapcsolódó előadások a Bodó Julianna által szervezett kulturális antropológiai szekcióban hangzottak el. Témakörök: Új aktorok mint idegenek a vidékfejlesztésben, Az idegenszerűség kezelése iskolai környezetben, Az eltávolítás nyelvi manőverei, Az idegenség technikáinak működése a székelyföldi munkamigráció folyamatában.
- A székelyföldi munkamigráció témaköréről, az Intézetben zajló kutatási programokról tartott előadást Bodó Julianna, illetve Biró Z. Zoltán a Magyar Kulturális Antropológiai Társaság 2017.május 12-13-án szervezett SZIMBIÓZIS KULTURÁLIS ANTROPOLÓGIAI FESZTIVÁLON, BUDAPESTEN. Ez alkalommal bemutatásra került az Intézet könyvsorozatának új kiadványa is: Tegnap és ma. Romakutatások a székelyföldi térségben. Szerkesztette: Biró Z. Zoltán, Jakab Judit. Státus Könyvkiadó, Csíkszereda.
- Az Interco-ssh európai projekt keretében került megszervezésre 2017. május 31-én Budapesten "A magyar néprajz és a kulturális antropológia az 1990 előtti évtizedekben" című konferencia. Bodó Julianna meghívott előadóként vett részt a rendezvényen, előadásának témája: "A csíkszeredai KAM szakmai-kutatói tevékenységének alakulása a magyarországi szakmai kapcsolatok kontextusában az 1980-as években”.
- Intézetünk munkatársai csoportosan vettek részt a nagyváradi szervezett, II. Kárpát-medencei Oktatási Konferencián. A konferencia kötetanyaga az alábbi linken érhető el: [Tovább.](#)
- A Csíkszéki Gazdanapok keretében került sor a csíkszeredai Megyeházán 2017.szeptember 29-én a VIDÉK – BIZTONSÁG konferenciára. A konferencián **Biró Z. Zoltán**, intézetünk munkatársa tartott előadást **Vidékbiztonság – a vidék szemszögéből** címmel.
- Húsz éve indult a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Egyesület magyarországi kutatássorozata „A média hatása a gyermekre és fiatalokra” témakörben. Az ebből alkalomból tartott konferencián (Balatonalmádi, 2017.szeptember 27-29) Biró A. Zoltán (A gyermekek és a digitális világ. Erdélyi kutatási tapasztalatok.) Bodó Julianna (Internethasználat az iskolában és a családban. Attitűdök – modellek – stílusok az erdélyi kutatási tapasztalatok alapján.) és Sárosi-Blága Ágnes (A média

hatása a gyermekekre és fiatalokra. Adatfelvétel Közép-Erdélyben és a Partiumban.) tartott előadást.

- Október 30-án került sor Budapesten a Domus vendégházban a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság szokásos őszi ülésére, amelyen intézményünk képviselőjében Biró A. Zoltán vett részt.

2.3. Kiadványkészítési és szerkesztői szerepvállalás

- Biró A. Zoltán társfőszerkesztője a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány **Pro Scientia Ruralis** című folyóiratának, amely nyomtatott és digitális formában egyaránt megjelenik. Szerkesztői feladata a fiatal szerzők (Műhelytanulmányok) rovat vezetése, amely a folyóirat terjedelmének felét teszi ki.
- Biró A. Zoltán megbízást kapott tematikus szám szerkesztésére a Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézetének online társadalomtudományi folyóirata, a **METSZETEK** számára. Tervezett megjelenés: 2018. évi 2. lapszám.

2.4. Továbbiak

- Az Intézet könyvtára és szakmai kéziratára ebben az évben és folyamatosan rendelkezésére áll azoknak, akik a térségben társadalomtudományi elemzéssel foglalkoznak.

3. A térségben dolgozó fiatal szakemberek számára szakmai támogató-konzultációs programok működtetése

3.1.

A Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Doktori Programjának keretében alakult székelyföldi hallgatói csoport jelenleg 10 fővel működik (3 évfolyam). Ebben az évben is szerepet vállaltunk a képzésben, a PhD hallgatók szakmai feladatainak konzultációjában, szakmai támogatásában. A csoport több hallgatója az Intézetben rendszeres szakmai munkát végzett.

3.2.

Mentor programok, esettanulmány versenyek szervezése formájában 2017-ben is közreműködtünk azokban a térségi programokban, amelyek az egyetemi hallgatók szakmai tevékenységének ösztönzésére irányultak.

3.3.

Intézetünk fokozatosan egyre nagyobb szerepet vállal a térségben BA, MA szakokon tanuló hallgatók diplomamunkáinak megtervezésében, a kutatások koordinációjában.

3.4.

Kiadványaink tervezésébe és összeállításába, a kutatási és fejlesztéspolitikai tárgyú konferenciákba és műhelymunkákba ebben az évben is bevontuk a térségben dolgozó fiatal szakembereket. Az Intézet által, vagy társintézményekkel közösen gondozott kiadványokban ebben az évben térségi fiatal szerzőktől több mint harminc publikáció jelent meg.

4. A térségi fejlesztési folyamatokban való aktív szerepvállalás

4.1.

A **Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével** kialakított együttműködés alapján 2017-ben erdélyi léptékű komplex adatfelvételt indítottunk a romániai magyar pedagógustársadalom kutatása témakörben. A kutatás néhány fontosabb kérdésköre:

- A pedagógusok hogyan tekintenek szakmai, anyagi helyzetükre?
- Hogyan véleményezik a pedagógus szerepnek a kisebbségi specifikumait?
- Miként értékelik jelenlegi pozíciójukat?
- Milyen képzési opciókkal rendelkeznek rövid és középtávon?
- Milyen álláspontjuk van a pedagógus szerepük közvetlen társadalmi megítéléséről?
- Miként vélekednek az IKT tartalmak/eszközök iskolai térnyeréséről?

4.2.

Térségi szakképzési intézmények számára szerződéses megállapodás keretén belül szakmai programokat állítottunk össze, illetve koordináltunk az adott intézmények térségi-társadalmi újrapozicionálása témakörben. Az intézmények, amelyekkel szerződést kötöttünk: **Felcsík Kistérségi Társulás (a dánfalvi Petőfi Sándor Szakközépiskola újrapozicionálása)** és a **csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szakközépiskola**.

4.3.

Az Intézet ebben az évben is együttműködött a **Háromszéki Kutatási és Fejlesztési Központtal** kutatás elvégzésében, amely a sepsiszentgyörgyi szakképzés helyzetének felmérésére és elemzésére irányult.

4.4.

Intézetünk kommunikációs és marketing stratégiát készített a Székely Hírmondó napilap újrapozicionálása érdekében. Megbízó: **Profiton SRL**.

4.5.

A csíkszeredai **Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvánnyal** való hat éves együttműködés keretében ebben az évben is folytatódott a térségi agrárinnovációs folyamatok elemzése, az elemzési eredmények térségi szakmai tematizációja, publikációk készítése.

4.6.

Fejlesztéspolitikai feladatokban továbbra is rendszeresen együttműködtünk térségi önkormányzatokkal, fejlesztési társulásokkal, LEADER Akciócsoportokkal.

4.7.

Az Intézetben folyamatosan zajlik a helyi fejlesztés elméleti és módszertani kérdéseivel összefüggő szakirodalmi tudástár gyarapítása.

Csíkszereda, 2018. január

Biró A. Zoltán